

Fe i compromís

El fet religiós des dels socialismes

Josep Mª Marquès

Durant la visita del papa Joan Pau II a París se celebrà una recepció per als líders polítics francesos. El PCF va assistir-hi oficialment. El Partit Socialista va deixar en llibertat els membres del seu comitè central perquè decidissin sobre l'oportunitat de la seva presència personal. Segons els periodistes, les breus salutacions intercanviades entre el papa i els dos líders, Marchais i Mitterrand, haurien tingut el to que corresponia a aquestes orientacions; cordial en el cas del primer i més distant el segon.

Aquesta diferència d'actituds no és específica dels partits d'esquerra francesos, ni respon a apreciacions d'ordre conjuntural. A casa nostra, si hi vingués el papa, probablement el PSUC i el PSC adoptarien decisions similars a les dels seus correligionaris de més enllà del Pirineu.

Del cantó comunista s'ha indicat, principalment per boca d'Alfons Carles Comín, que poden haver-hi "cristians al partit i comunistes a l'Església". S'accepta la possibilitat de que grups definits com a cristians facin una aportació específica a dins del partit. La praxi política marxista podria adquirir un estil especial —s'assumeix— en el cas de trobar-se exercida per un grup de persones de fe. En canvi, no correspondria a cap partit, estat o govern jutjar de forma definitiva sobre el complex de fenòmens que integren la fe religiosa. Com tampoc no seria competència dels partits intervenir al si de l'Església i de les altres organitzacions religioses.

Els tres punts en què els comunistes es defi-

neixen són, doncs, el partit, la consciència religiosa i l'Església. Un partit obert, una consciència religiosa judicada positivament en vista de la seva capacitat transformadora, una Església a respectar en l'exercici de les seves tasques pròpies.

El socialisme de casa nostra, amb un article d'en Joan Prats aparegut a la revista "Debat", indicà no fa pas massa temps, la divergència que el separa de la visió comunista en els tres aspectes.

A dintre del PSC les tendències hi tenen un paper important. Però no hi existeix ni hi pot existir cap tendència cristiana, perquè les tendències neixen d'opcions polítiques, i el cristianisme no és una opció política. Així és impensable, des de l'òptica del PSC, un corrent intern que pogués inspirar-se en un "socialisme cristià". En Joan Prats continua remarcant que un partit socialista ha de considerar les esglésies com a formes socials de classe. Cal, per tant, que, lluny de declarar-les autònomes enfront de l'acció política, el partit procuri fer arribar la lluita de classes a l'interior de les esglésies, i hi modifiqui la divisió de treball i autoritat actualment vigent. Les consciències religioses, i entre elles la fe cristiana, han de ser respectades, però si es constata que funcionaven com a forces cohesionadores de grups contraris al socialisme, caldria fomentar la lluita contra d'elles, conduïda amb mitjans democràtics.

La divergència és important, tot i que l'haguem presentada massa esquemàticament. El partit socialista es configura com a partit laic, i

en nom d'aquesta laïcitat sosté que la religió com a tal no té res a dir-li, encara que ell, com a partit, té coses a dir a la religió sobre les possibles conseqüències polítiques de la difusió de determinades formes de consciència religiosa i de repartiment del poder a les esglésies. A dins del partit comunista hom s'inhibeix d'un judici de valor de fons sobre la fe cristiana, i se n'accepta, pel contrari, la possibilitat d'una incidència política a dins del partit.

Es podria preguntar al partit socialista si la seva invocada laïcitat exclou suficientment tota mena de dogmatismes. Es podria preguntar també als comunistes per què s'abstenen de qualificar la fe com a ideologia. Són preguntes que pertocquen als cristians que militen en un i altre partit, ben legítimament, al meu entendre. A mi, que no estic afiliat a cap dels dos, les divergències evocades em plantegen la qüestió de la rellevància política de la fe. Dir que l'Evangeli pot inspirar un ample ventall d'opcions polítiques, aviat està dit. Com dir que el cristianisme no és una opció política. ¿No pot trobar-se al missatge de Jesús una certa preferència per a unes determinades línies d'acció a la societat? No té predilectes, l'Evangeli?

En el debat intern de l'Església, el tema que he apuntat no pot ser ignorat ni eludit. La seva clarificació teòrica i pràctica és necessària. I els cristians que s'han compromès en el treball polític en partits d'esquerra hi tenen a dir una paraula imprescindible.

El lector escriu

Un circuit automobilístic a Caldes de Malavella?

Sr. Director:

Ara, per desgràcia se'n parla força, del pretès futur "Circuito de Cataluña", que tindria la seva seu a Caldes de Malavella. Per ara però i per sort, encara no hi ha prou calés per tirar endavant el projecte, només hi ha una part de les pistes projectades. Doncs bé, crec que ara és el moment per emprendre una acció que mena a la no construcció del circuit; perquè, parlem clar i pensem a qui beneficia el circuit. Primer per fer el circuit es malmetrà una quantitat immensa de bosc; el que era ara una zona forestal passarà a ser una zona urbana amb totes les conseqüències que això comporta; després, tenint en compte que una competició de tipus automobilístic porta unes setanta o vuitanta mil persones de públic, d'aquestes persones, és clar, pel cap baix, unes trenta mil vindran en cotxe, car és desplaçaran des de la capital, cal pensar en l'àrea de bosc que es destrossarà per servir d'aparcament per a tants de cotxes. Es just destrossar tant de bosc per fer un circuit, que segurament només servirà un parell de cops a l'any. Per cert que qui en gaudirà més d'aquest circuit, seran els barcelonins, que com sempre un cop acabat l'espectacle marxen i deixen darrera seu una munió de deixalles de tota mena, arbres destrossats, brutícia, etc. Qui o què ens pot assegurar que juntament amb el circuit no brollaran com bolets les

conegudes "zonas residenciales" amb barraca inclosa dintre la parcel·la. I per no perdre el costum, se'ns ha demanat el parer, pel que fa al circuit, als habitants dels pobles propers? No creieu que ja n'hi ha prou de ciment a la Selva si comptem les urbanitzacions il·legals que són moltes, l'autopista, els ports esportius i per acabar-ho d'adobar l'aeròdrom? Per què sempre ens ha de tocar el rebre a nosaltres?

Pensem de veritat, ¿un circuit de cotxes on només hi corren vint privilegiats, un cop a l'any, malgastant benzina i protegits per les multinacionals, ajudarà a la promoció de l'esport popular i de participació? ¿Per què, aquests cinc-cents milions que diuen que costarà, no s'inverteixen en quelcom que sigui útil i que no destrossi, que construeixi? Però el que de veritat és trist és que aquest circuit es farà i passarà el que hagi de passar, perquè els de dalt sempre fan el que volen, que per això hi són.

Salut C
Maçanet de la Selva

Carta oberta

al Sr. Nadal,

batlle de Girona

Benvolgut Sr. Joaquim:
Amb la pressa que fa el cas i amb l'angoixa escaient davant el dubte de si voldrà llegir-me i respondre en aquest reiterat clam

d'un pres, goso altra vegada molestar-lo per tal d'obtenir l'ajut necessari que des de fa més d'un any i mig preciso i li demano, car només mitjançant el treball puc gaudir de la llibertat condicional. Damunt d'aquest caixó, que no taula, tinc un bé de Déu de cartes signades per vostè i pels Srs. Tarradellas, Vidal Gayolà, Just Casero, Calzada i d'altres persones que em digueren que ja ... Sap molt bé, Sr. Nadal, que sóc empenyador amb les meves reiterades peticions i ha arribat un moment que no em diu ni ase ni bèstia, cansat, suposo, de tanta súplica. Cregui'm, Sr. Nadal, mai no he volgut ser pesat i molest, jo necessito sortir d'ací i vostè és una de les persones que pot fer; no quelcom, sinó tot perquè em vegi lliure d'una vegada. Vull treball, necessito treball i demano treball que per a mi és el mateix que llibertat. N'he fet moltes de gestions i me n'han fet moltes de promeses, també he superat quatre exàmens psicotècnics i quan ho he dit tot i he satisfet la curiositat malsana del psicòleg de torn, a la fi sempre hi ha un malentès i un "NO APTO". El cas és que si els demano una explicació d'aquesta ineptitud no la saben pas donar, tot és el brot i esplet de voler ser enganyats i jo, Sr. Nadal, com un bon pres no en sé ni vull enganyar a ningú. Si sóc un empresonat ho he de dir-ho i si sóc un poca-ropa també. Aquest és el terrible perill de tot pobre i de tot pres: et vols sincer i manifestar tal com ets esperant més comprensió i caus víctima de la indiferència i el menyspreu per ser noble i sincer. Brams d'ase no pugem al cel i el clamoreig d'un pres, fins ara tampoc.

Ben sca, Sr. Nadal.

Elias, el de la cel·la 42

DE CADA DIA

Sitges i màquines de segar i batre

Algunes persones, de pagès, voldrien que precisés ben bé com s'hauria de traduir "cossetxa" i "cossetxada" en català. Em diuen que a l'article "Juliol a pagès" en parlava, però que no hi donava cap solució.

No es tracta de traduir, sinó d'adaptar. Cada llengua té el seu nervi intrínsec. I la tècnica aplicada a un camp concret comporta tot sovint haver d'eixamplar el sentit d'una paraula i donar-hi un contingut més profund. O bé haver d'expressar el nou concepte a través d'un conjunt de dues o més paraules.

Sense moure'ns del món pagès trobem que la paraula "sitja", —un dels sentits de la qual és "cavitat subterrània destinada a guardar-hi collita, principalment de cereals"— s'ha convertit en el castellanisme "silo" quan el dipòsit destinat a guardar collita s'ha construït artificialment. En català "collita" no és verbalitzada com en castellà —cosecha/cosechar—. Cal fer recurs al conjunt de mots "fer la collita". Però té un sentit molt general. La gent encara diu "demà batem" o "hem fet la batuda", en el cas de la collita del blat. ("cossetxa").

I de la mateixa manera que de la "lavadora" en diem la "màquina de rentar" i del "lavaplatos", "la màquina de rentar plats", també hauríem de dir amb tota naturalitat "màquina de segar i batre" de la "cossetxada".

Els camins del català no han de ser forçosament els del castellà —o del francès—. En situació de plena llibertat lingüística, sense la diglòssia d'haver de dir una paraula en català i trobar-la escrita en castellà, ara no ens trobaríem amb aquests maldecaps.

I no s'hi val consolar-nos i conformar-nos dient "el mal ja és fet". Si de debò volem aplicar a cada concepte el mot adient, hem de començar per trencar la diglòssia català parlat—català escrit. I exigir que a les etiquetes del lleixiu hi trobem "lleixiu" i no "lejía", i als prospectes d'electro-domèstics "lavadora" i "lavavajillas" siguin el que són: màquina de rentar i màquina de rentar plats. I que les grans indústries de "màquina agrícola i industrial" ofereixin a la seva propaganda sitges i màquines de segar i batre en comptes de "silos" i "cosechadoras". És l'únic camí i no n'hi ha d'altre.

Joan Carreres i Péra